

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Die Handschriften der Badischen Landesbibliothek in Karlsruhe

Die Reichenauer Handschriften - Die Papierhandschriften. Fragmenta.
Nachträge

Badische Landesbibliothek

Wiesbaden, 1971

Aug. Fr. 146

[urn:nbn:de:bsz:31-8364](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-8364)

- kp̄ LXIII. Si puocatio porrecta fuerit contra sententiā pretoris
Pisidię uel alterius qui in Pisidię iudicauit, Coñs XVII
23 Kp̄ LXV. De officio pretoris Licaonię, hodie
Abgelöst von cod. Aug. LXXVII. Vgl. cod. Sangall. 722.

+

Fr. 146. 6 f. (1 c., 21 l.) 239 X 155, s. IX.

2 Quatern.: f. I. x. x. 1. x | x. 2. x. x. II. 3. 4. x. x | x. 5. x. 6.

*Columnntitel 3^r CONCILI, 3^r NI, 4^r CONCILII, 4^v NICENI
Canones Apostolorum; conciliorum Ancyranı (a. 314) et Nicaeni
(a. 325) et Ancyritani (a. 314).*

1, 1 <uelut inquietudines ecclae commouentes conuenit co-
muniõne priuari. Qđ cū excõmunicatis non sit orandum.>

<XI> Siquis cū excommunicatio saltim in domo simul orauerit

Iste cõmuniõne priuet². Qđ cū damnatis clericis non
5 XII Siq̄ cum damnato clerico ueluti cum sit orandum.
clerico simul orauerit istae damnetur. Ut nullus
fidelı̄ p̄t cõm̄daticias suscipiatur epistulas.

XIII Siquis clericus aut laicus a cõmuniõne suspensus seu cõ-
municans. ad aliã pperauerit ciuitatē et suscipit² p̄-

10 t̄ cõmendaticias litteras. et qui susceper̄ et qui suscept²
ē cõmuniõne priuent². Excõmunicato uero p̄telet²

plonget².

ipsa correptio. tamquã qui m̄tit² ecclam dī seduxerit
Ut ab episcopis aliena parrochia minime puadatur.

XVIII Episcopo non licere alienã parrochiã ppria relicta p-

15 uadere. licet cogatur a plurimis. nisi forte. quę eū
rationabilis causa compellat. tamquã qui possit ibi-
dem constitutis plus lucri conferre et in causa religio-
nis aliquid. p̄fecto p̄spicere et hoc n̄ a semet ipso per-

/· p̄sumet. /·

temptet. sed multorū episcoporū iudicio. et maxima sup-

20 plicatione p̄ficiat. Ut clerici ppriãs ecclãs n̄ relinquunt.

XV Siquis p̄rb aut diaconus aut qui libet de numero cleri-

1' 1 <corum relinquens ppriã parrochiam pergat ad alienam
et omnino demigrans praeter episcopi sui conscientiam> in aliena par-

rochia commoret². hunc ulterius ministrare n̄ patimur
p̄cipue si uocat² ab episcopo redire contempserit². in sua

5 Inquietudine pseuerans. uerū tam̄ tamquã laicus com-

municet. Ut ep̄s qui clericos alterius suscepit com-
 XVI Ep̄m uero apud que moratos [ēē alte- munionē priuetur.
 rius clericos] constiterit. si contra eos decretam cessationē p̄ nihilo
 reputans. tamquā clericos forte suscepit. uelut
 10 magister inquietudinis communionē priuetur.

Quod bigami non admittantur ad clerum.

XVII Siquis post baptismā secundis fuerit nuptiis copulatus.
 aut concubinā habuerit n̄ potest ēē. n̄ ep̄scopus non
 pr̄b. aut diāc. aut prorsus ex numero eorū qui ministe-
 15 rio sacro deseruiunt. Qd̄ is qui uiduā uel eiectā
 2 aut meretricem acciperit non admittatur ad clerum.

XVIII Siquis uiduā aut eiectā acceperit aut meretricē aut an-
 cillā uel aliquā de his quae publicis spectaculis man-
 cipant². n̄ potest ēē ep̄s. aut pr̄b. aut diāc. aut ex eo
 20 numero qui ministerio sacro deseruiunt. Qui duas so-
 <XVIII> rores habuerit non admittatur ad clerum.

= *Canones apostolorum interprete Dionysio Exiguo 11—19 (II/III)*
ed. Turner, Ecclesiae Occidentalis Monumenta Iuris Antiquissima (Ox.
1899) I p. 12—16.

* * *

2, 1 <XXXVIII Bis in anno ep̄orum concilia celebrentur ut inter se in-
 uicem>

dogmata pietatis explorent et emergentes ecclasti-
 cas contentiones amoueant. semel qu<idem quarta septimana>
 Pente costes. secundo uero duo decimo d<ie mensis h>yper-
 5 ueretei id est iuxta Romanos. IIII. id oc<tubris. Ut tantum

XXXVIII curā rerū ecclesiasticarum ep̄s ha<beat>.

Omniū negotiorū ecclesiasticorū curam <ep̄s habeat et>
 ea uelut dō contemplante. dispenset. nec <ei liceat ex his>
 aliquid omnino contingere. aut parent<ibus ppriis quae dei sunt>
 10 condonare. qd̄ si pauperes s̄ tamquā pa<uperibus submi->
 nistret. ne eorū occasione ecclesiae ne<gotia depraedetur.>

De dignitate pontificis et qd̄ rerū suar<um habeat potes-
 tatem.>

XI. Pr̄bi et diāci. p̄ter ep̄m. nihil agere pte<mpent.>
 nam dñi pp̄ts ipsi commissus ē et p̄ anima<bus eorum hic>

15 redditurus ē rationē. sint aut̄ manifeste <res ppriae>
 ep̄i si tam̄ habet pprias et manifeste do<minicae ut potes->
 tatem habeat. de ppriis moriens ep̄s sic̄ uo<luerit et quibus uo->

luerit derelinquere ne sub occasione <ecclesiastica->
 rū rerū. quae ep̄i eē pbant² intercida<nt. Fortassis enim>
 20 aut uxorem habet aut filios aut p̄pinq<uos aut seruos>
 et iustum ē hoc apud d̄m et homines ut ne<c eccl̄a detrimen-
 2' 1 tum patiat̄ur ignoratione rerum pontificis nec ep̄s uel ei'
 propinqui sub ob>tentu ecclesiae proscribantur et in
 <causas incidant q>ui ad eum p̄tinent morsq; ei' iniuriis ma-
 <lae famae subiciat>ur. Qđ ep̄s ecclesiasticarum rerū
 5 <pro dispensatione> pauperū habeat potestatem.
 <XLI> <Praecipimus ut in p>otestate sua ep̄s eccl̄ae res habeat.
 <si enim animae ho>minū p̄tiosę illi sunt. credite multo
 <magis oportet e>um curam pecuniarū gerere. Ita ut
 <potestate eius in>digentib; om̄ia dispensentur. per
 10 <presbyteros et dia>conos et cum timore omniq; sollicitudi-
 <ne ministrentu>r. ex his aut̄ quae indiget ad suas neces-
 <sitates et ad pe>regrinorū fratrū usus ipse percipiat.
 <ut nihil eis pos>sit omnino de eē lex enī dī precipit.
 <ut qui altari d>eseruiunt de altari pascantur. quia
 15 <nec miles stipe>ndiis p̄priis contra hostes arma sustul<it.>
 <Quod ep̄s pre>sb et diāc aleator. et ebriosus eē

/./. tabule

<XLII Ep̄s aut presb au>t diāc. aleae atq; ebrietati. n̄ debeat.
 <deseruiens au>t desinat aut certe damnetur. Similit̄
 <clerici et laici> si p̄manserint in alea cōmunionē
 20 <XLIII <Subdiaconus a>ut lector aut cantor similia priuent².
 <faciens aut de>sinat aut cōmunionē priuet². similiter
 = *Canones Apostolorum 38—43, ed. Turner p. 25—29.*

* * *

3, 1 tale de reliquo fieri. Nam et t<empore opus est ei qui cathe->
 zizatur. et post baptisma p̄ba<tione quam plurima. ma->
 nifesta ē enim apostolica scri<ptura quae dicit non neofi->
 tum ne in supbiam elatus in iu<dicium incidat et laqueum>
 5 diaboli. si uero processu tem<poris aliquod delictum ani->
 mae. circa personam repperi<atur et a duobus>
 uel tribus testib; arguatur. : <a clero talis abstineat. si quis>
 autē p̄ter haec fecerit. quasi <contra magnum concilium>
 se efferens. ipse de clericatus <honore periclitabitur.>
 10 III De subintroductis mulieribus.
 Inter dixit per om̄ia magn<a synodus non ep̄o non presbytero>

non diacono. nec alicui omnin(o qui in clero est licere sub-)
 Introductā habere mulier(em nisi forte matrem aut)
 sororē aut amitam uel eas (tantum personas quae suspicio-)
 15 ·III· nes effugiunt. De his qui ad e(piscopatum in prouinciis
 prouehuntur.)

Ep̄m conuenit maxime quid(em ab omnibus qui sunt in pro-)
 uincia ep̄s ordinari; si aut̄ (hoc difficile fuerit aut prop-
 ter instantem necessitatem aut propter itineris
 longitudinem tribus tamen omnimodis in id ipsum con-
 20 uenientibus et absentibus quoque pari modo decernen-
 tibus et per scripta consentientibus tunc ordinatio celebretur.)

3' 1 (Firmitas autem eorum qua)e geruntur. p unam quamq. p
 (uinciam metropolitano tr)ibuatur ep̄o. De excommunicatis.
 (De his qui communione p)riuātur. seu ex clero seu ex laico
 (ordine ab ep̄s per un)am quamq. puinciam sententia
 5 (regularis obtineat ut hii qu)i abiciuntur. ab aliis non reci-
 (piantur Requiratur autem) ne pusillanimitate aut conten-
 (tione aut alio quolibet ep̄i) uitio uideatur a congrega-
 (tione seclusus. Ut hoc ergo). decentius inquiretur bene
 (placuit annis singulis per un)am quamq. puinciā b̄s in anno
 10 (concilia celebrari. ut co)mmuniter omnib; simul ep̄is
 (congregatis prouinciae disc)utiantur huiusmodi quaestio-
 (nes. et sic qui suo peccaueru)nt euidenter ep̄o excommu-
 (nicati rationabiliter ab o)mnib; estimentur. Usquequo
 (uel in communi uel eidem ep̄o pla)ceat. Humaniolem p talib;
 15 (ferre sententiam. Concilia u)ero caelebrentur. unum qui-
 (dem ante quadragensimam) paschae. ut omni dissensione
 (sublata munus offeratur) dō purissimū. secundū uero
 (circa tempus autumnī. De priuilegiis quae quibusdam
 /VI ciuitatibus competunt. Antiqua consuetudo seruetur
 20 per Aegyptum Libyam et Pentapolim ita ut Alexandrinus
 ep̄s horum omnium habeat potestatem. quia et urbis)

4, 1 Romae episcopo parilis mos est; similiter aut̄ et apud Antio-
 VII thiam. caeterasq. prouincias suis priuilegia seruentur eccle-
 siis priuata lex uel lex singularis seu excusatio lege conces-
 sa uel honor pprius illud autem generaliter clarum ē. quod
 5 siquis p̄ter sententiā metropolitani fuerit factus ep̄s. hunc
 magna synodus definiuit. ep̄m eē non oportere; Sin autem

communi cunctorū decreto rationabili. et secundum regulam ecclesiasticam conpato. duo aut tres ppter contentiones pprias contradicunt optineat sententia plurimorum.

10 De ep̄o Heliae id est Hierosolimorum. VII.

Quia consuetudo optinuit et antiqua traditio ut Heliae ep̄s honoretur. habeat honoris consequentiā. salua metropoli

VIII. ppria dignitate. De his qui dicunt² catharoe. id est mundi.

De his qui se cognominant catharos id est mundos. si aliquan-

15 do uenerint ad ecclesiā catholicam placuit sc̄o et magno concilio. ut inpositionem manus accipientes sic in clero pmaneat. haec autē p̄ omnib; eos scriptis conuenit p̄feri. quod catholicae et apostolicę ecclesiae dogmata suscipiant et sequantur. id est et bigamis se communicare. et his

20 quj in psecutione plapsi sunt. erga quos et spatia constituta sunt et tempora definita. Ita ut ecclesiae catholicae

4' 1 et apostolicae placita sequantur In omnib; ^Uubicumq; uero siue in ciuitatib; ipsi soli repperti fuerint ordinati. qui inueniuntur In clero in eodē habitu pseuerent; ubi autem catholicae ecclesiae. ep̄o uel pr̄bo constituto quidam ex

5 illis adueniunt; certum ē qđ ep̄s ecclesiae habebit ep̄i dignitatem. is autem qui nominat² apud eos ep̄s honorem pr̄brii possidebit. nisi forte placuerit ep̄o nominis eum honore censi; si uere hoc ei minime placuerit p̄uidebit ei aut chor: episcopatus aut pr̄brii locum. ut in clero prorsus

10 sus eē uideatur et ne in una ciuitate duo ep̄i pbent² existere.

VIII. De his qui ad hō. rem pr̄brii sine examinatione p̄ucti s̄.

Siqui praesbyteri sine examine sunt p̄ucti uel cum discuterentur peccata sua confessi sunt. et homines contra canones commoti manus confessis imponere temptauerunt.

15 tales regula non admittit. quia qđ inrephensibile est catholica defendit ecclesia. dū in clero p̄moti sunt.

/X De his qui in supersecutionibus negauerunt et post mo-

Quicumq; de lapsis ad ordinem cleri p̄moti sunt p̄ ignorantia uel p̄ ordinantium dissimulationem. hoc ecclesiastica n̄

20 p̄iudicat regula cogniti namq; deponantur.

XI De his qui preter necessitatē De laicis qui negauerunt

— Concilium Nicaenum (Interpretatio Dionysii Exigui II) 2—11

p. 256, 11—265 Turner. * * *

5, <cu-> 1 -stodiam trusi proclamauerunt se Xpianos. eē. et eo usque
ad- Includi.

stricti sunt ut manus eorū cōphēdentes uiolenter adtrahe-
rent. et funestis sacrificiis ammouerent. aut aliquid polluti 7 sceleratis coIn-
<c>ibi p necessitatē sumere cogentur. confitentes iugiter quinatis. morti-
5 se et luctum rei. Quæ contigit incessabiliter ostenden- feris.

<t>es omni deiectione et habitu et humilitate uitæ hos. uelud
<e>xtra delictū constitutos a cōmunionis gratia non ūetari; si n̄ phiberi
<u>ero phibiti sunt ab aliquibus ppt̄ ampliorem cautelā uel /diligentiā
<p>pter' quorundā ignorantīā. statim recipiant?; hoc aut simi-
10 ter et de clericis et de laicis ceteris obseruare conueniet.

<P>erquisitum. ē. aut et illud si possunt etiam laici qui In has
<n>ecessitatis angustias inciderunt ad clericatus ordinē pmo-
<u>eri. Placuit ergo et hos tamquā qui nihil peccauerint.
<si> et praecedens eorū uita pbabilis sit ad hoc officīū puehi.

15 De his qui diuersis causis gentilitatis ritus

<IIII> aliquid pertulerunt.

<D>e his qui sacrificare coacti sunt Insup et cenauerunt In i- 'compulsi

<d>olio. quicumq. eōrum cū ducerent? laetiorēⁱ habitu fuer̄
et uestimentis ptiosioribus usi sunt. et pparare cænę In-

20 <d>iff'renter participes extiterunt. placuit eos Inter au- 'Indistanter
dientes uno anno constitui. succumbere uero tribus annis. Inæqualiter

5' In oratione aut cōmunicare biennio et tunc ad pfectionis gra-
tiam peruenire. Quotquot aut ascenderunt templa ueste
lugubri. et recumbentes per omne tempus fleuere discubitus
sic compleuerint penitentiā triennii temporis sine oblati-

5 one suscipiantur. Si autem non manducauerunt. bēnn<io>
subiecti poenitentiae. Tertio anno sine oblatione comm<uni>-
cent. ut pfectionem quadriennio consequantur. Penes au<t>
ep̄m erit potestas modum conuersionis eorum pbante<s>.
uel humanius erga eos agere uel amplius tempus ad<ice>

10 re. ante omnia uero precedens eorum uita et post<eri>
or inquiratur et ita eis inperitatur humanitas. |

V De his qui timore ritus gentilium peregerunt.

De his qui minis tantum cessare poenarum. aut priu<a>-
tione facultatum territi aut demigratione sacrif<ica>-

15 uerunt. et actenus penitudinis neglegentes neq. co<n>-
uersi. Nunc huius consilii tempore semet obtulerun<t>

conuersionis suae consilia capientes. placuit usq. a<d>
magnum diem eos inter audientes suscipi. et post ma<g->
num diem triennio paenitentiam agere. et postm<o->

20 dum duobus annis sine oblatione commu.ⁿⁱ care. et
tunc demum sex annis completis ad pfectionis gra<tiam>
= *Concilii Ancyritani cap. 3—5* = *Mansi II c. (521 A) 523 B—*
524 B = *Turner II p. 59—73.*

* * *

6 nec p̄sbr̄itris ciuitatis sine p̄cepto ep̄i [amplius aliqd̄ impe-
rare †]

[auctoritate littararū.] [aliquid agere.]

[XIII sine. in una quāq. parr. heb̄ia. De his qui esum carni-
In clero constituti diffugiunt. -um

Hi qui in clero sunt p̄rbi et di.^a con̄i. et a carnibus abstinent.

5 placuit eas quidem contingere et ita si uoluerint conti-
nere; qđ si in tantum eas abo.^{mi} nantur ut nec holera que
cum eis coquuntur existiment comedēⁿnda. tamquam non

consentientes regulae. ob ordine cessare debebunt /ep̄is

[XIII De reb. ecclesiasticis eo tēpore distractis quo ipsae eccl̄e
uidu<antur>

10 De his qui pertinent ad ecclesiam quecumq. cum eēt ep̄s

p̄rbi uendiderunt. placuit res ^{'con}tractu ad iura
ecclesiastica reuocari in iudicio autem erit ep̄i si p̄-
tium debeat recipi. nec ne: quia plerumq. rerum
distractarum reditus ampliorem summam pro pre-

15 /XV tio. rediderit De his qui fornicant² inrationabiliter <id est>
qui miscent² pecoribus aut cū masculis polluuntur.

De his qui inrationabiliter uersati sunt. // // // // // t quot-
<quot ante uicesimum annum tale crimen commi-
serint quindecim annis exactis in paenitentia commu-

20 nionem mereantur orationum. Deinde quinquennio in
hac communionem durantes. tunc demum oblationis>

6' 1 sacramenta contingant; discutiantur autem et uita eorū
qualis tempore penitudinis extiterit. et ita misericor-
diam consequantur. Qđ si inexplebiliter. his hesere

crimibus ad agendam poenitentiam p̄lixius temp'
 5 insumant; quot quot autem peracta uiginti annorū
 aetate. et uxores habentes hoc peccato p̄lapsi sunt.
 uiginti quinq. annis penitudinem gerentes. In commu-
 nionem suscipiantur orationum in quo quinquenⁿ.io
 perdurantes. Tunc demum oblationis sacramenta
 10 percipiant qđ siqui et uxores habentes et transcenden-
 tes quinquagesimum annum aetatis ita deliquerint
 ad exitum uitae communionis gratiam consequan-
 tur. De his qui in pecudes † in masculos aut olim polluti s̄
 </xvi> Eos qui inrationabiliter uixerunt aut acten' hoc uitio tabes-
 15 et laepra iniusti criminis alios polluerunt. precepit [cunt
 scā synodus inter eos orare qui spū p̄ariclitantur
 </xvii> In mundo. De his qui ad episcopatū promoti sunt nec
 <Siqui ep̄i ordinati sunt nec recepti ab illa parrochia [recepti.
 in qua fuerant denominati uoluerintque alias occupa-
 20 re parrochias et uim praesulibus earum inferre sedi-
 tiones aduersus eos excitando hos abici placuit. Quod>
 = Concilii Ancyritani cap. 12—17 = Mansi II c. (521B—522A)
 525B—526B = Turner II 85—103.

* * *

f. 4 und 5 abgelöst von cod. Aug. CLXXXI.

f. 1, 2, 3 und 6 abgelöst von codex Theol. et Philol. 95 (olim Regin-
 bertinus X) der K. Landesbibliothek in Stuttgart und für uns photographiert.

+ **Fr. 147.** 1 f. (1^r 2 c., 18 + ? l., 1^v 1 c., 14 + ? l.) h. 119 + ? X
 br. 167 mm, s. IX.

Oben und unten abgeschnitten; mit drei Löchern.

Althochdeutsche Glossen zu Namen von Kirchengerten, Gebäuden
 und Tieren.

1, 1 * * *		<Ca>lix	<Che>lih
<Candela>brum	Cher ci stal	Patena	<Simi>lr̄
<A>cerra	<U>ui rouh faz	Luminaria	lioht faz
Pallia	<F>ellola.	<C>asula	
Fanones	Fanon.	////la	Similit̄
Glio//a	Similit̄	////lba	Similit̄
Uuilolus	Similit̄	////scirica	Similit̄
<Strag>ulum	////p̄ihit	////zilli	Similit̄